

in hac potestate, et propterea praelatus religionis patris nomen obtinuit, et ita a sanctis Patribus vocatur; quod adeo verum est, ut dicant Theologi simpliciter et in rebus altioris ordinis plus debere hujusmodi patrem diligere spiritualem filium, quam carnalem, ut cum Ambros., 1 de Offic., docuit D. Thomas 2. 2, q. 26, art. 8, ad 2. Sic ergo in his quæ ad perfectionem et proprium bonum spectant, habet hæc subjectio religiosa maximam similitudinem cum paterna subiectione, ita ut per traditionem illam, quam includit professio, patria potestas in praelatum religionis transferatur, quam ipse acceptando, suo modo adoptat, seu accipit alium in filium, ipse vero filius se tradendo eam donat, neque enim repugnat se donare in filium, et non proprie in servum. Quatenus vero hæc traditio habet adjunctam paupertatem cum incapacitate habendi proprium, habet hæc subjectio majorem similitudinem cum servitute; et quoad hoc solet jure religiosus magis æquiparari servo quam filio, ut supra adnotavi; sed hinc solum sequitur subiectionem hanc eminentiori modo continere id quod potest esse perfectionis sine conditione servi, et quoad aliquid, seu secundum quid, habere cum illa majorem similitudinem. Et ita satisfactum est fundamentis prioris sententiæ (si tamen in re diversa est); fate-mur enim per hanc donationem acquiri aliquid dominium religioni, seu praelato, non tamen pure dominativum, ut sic dicam, sed gubernativum (neque enim traditiones omnium rerum ejusdem rationis sunt), et illud sufficit ad obligationem justitiæ. Opinio vero quæ ibi tangitur, de obligatione restituendi, si quis consilio suo fecit religiosum fugere, infra in proprio loco tractabitur.

26. *Concluditur ex traditione et tribus votis coalescere substantiam religiosæ professionis.* — *Prima pars assertionis probatur.* — Dico quarto: ex dictis omnibus concludendum est, quamvis traditio et tria vota substantialia secundum se, ac formaliter diversa sint, ex illis coalescere professionem quoad substantiam suam per modum unius moralis contractus perfecti et consummati. Hæc assertio ponitur ad satisfaciendum aliis difficultatibus in principio tactis, in tertio membro rationum dubitandi. Prior autem pars videtur discrepare a communi modo loquendi Theologorum, quos supra citavi; nihil enim ipsi distinguere videntur inter traditionem et votum solemne, quibus favere videtur modus loquendi Gregorii XIII, in dicta constit. *Ascendente Do-*

mino; definiens enim, emittentes tria vota in Societate, vere constitui in statu religionis, subdit rationem: *Quippe qui per ea ipsa se Societati dedicant, atque actu tradunt.* Expendendum enim est illud verbum, *per ea ipsa*; significare enim videtur in illis formaliter consistere hanc traditionem. Nihilominus pars illa satis a nobis in superioribus probata est, ubi ostendimus omne votum essentialiter esse promissionem, et ideo licet aliquod votum possit habere traditionem adjunctam, non tamen posse esse formaliter traditionem ipsam; ergo cum vota religiosorum sint vota vera, necesse est secundum se ac formaliter distingui ab ipsa traditione. Item id patet ex effectibus quasi formalibus; nam traditio dat alteri potestatem dominativam, quam votum per se non confert; et e contrario votum obligat ex speciali fidelitate ad Deum, respectu vero hominis non inducit specialem obligationem; traditio vero specialiter obligat respectu hominis ex justitia propter proprium jus quod ex traditione acquisivit. Denique illa in rigore separabilia sunt; nam conversus non professus se donat religioni, et non emittit tria vota, et multi etiam credunt in filiis infantibus donatis a parentibus religioni esse veram traditionem sine prædictis votis; et e contrario etiam possunt esse vota sine traditione, quæ licet non sint solemnia, tamen in sua substantia et specie sunt ejusdem rationis.

27. *Instantia.* — *Dissolvitur primo.* — *Secundo.* — Dices: quomodo potest traditio a voto obedientiæ separari, cum per traditionem obligetur quis religioni et praelato ejus ad obediendum illi tanquam patri? Respondeo primo, licet illæ duæ obligationes in materia convenient, tamen formaliter esse diversas ac separabiles; nam potest quis promittere servire alteri, non tamen sese in servum tradere, et non adjungere promissionem, sed esse contentum obligatione, quæ ex traditione nascitur; potest denique ad majorem firmitatem utrumque adjungere. Ita ergo in præsentem intelligendum est. Unde ulterius dico, etiam in professo habente utramque obligationem in usu, posse separari unam ab alia; nam ex vi traditionis, quam includit professio, tenetur religiosus servare regulas sui ordinis secundum gradum et modum quo propositæ sunt, et facere ministeria quæ ei præcipiuntur, etiamsi non proponantur ut præcisa materia voti obedientiæ. Sic ergo satis constat quomodo hæc formaliter distinguantur, *ubi*

28. *Secunda pars assertionis probatur.* — Altera pars facillima est: nam consuetum est inter homines, ut moralibus contractibus plures firmitates addantur; cum enim justitia et fidelitas humana valde sit defectibilis, ut major firmitas et securitas addatur, plures tituli obligationum adjunguntur. Sic enim interdum facta donatione additur promissio non revocandi illam, cui deinde adjungitur juramentum, et si materia sit capax, addi etiam solet promissio ad Deum, seu votum. Ita ergo in præsentem, professio potest traditionem et vota includere ad majorem firmitatem. Accedit ex conjunctione horum non tantum crescere titulos obligationum, quasi intensive in ordine ad idem, sed etiam extensive in ordine ad res diversas, sicut tria vota obligant ad distinctas materias, et traditio religioni facta vi sua obligat ad observantiam regularem, et ad reverentiam præstandam praelato ut parenti, et ad parendum illi hoc titulo, etiam seclusa speciali obligatione voti obedientiæ. Status autem religiosus, cum in hac vita sit omnium bonorum aggregatione perfectus (ut ita dicam), totam hanc extensionem et obligationem includit, et ideo necesse non est ut professio sit unicus simplex actus, sed potest ex multis coalescere, quæ moraliter unum per se faciunt, quicquid sit de physica unitate. Et ita facile explicantur omnia quæ adducta sunt, et omnes difficultates solvuntur.

29. *Dubium de oblatis, an sint vere religiosi veramque professionem emittant.* — Manet vero difficultas circa prædicta, quia non videntur illa duo, scilicet traditio et tria vota, sufficere ad substantiam professionis, etiamsi hæc fiant in religione approbata (ut supponitur ex supra dictis, tam de statu religionis in communi, quam de primo ingressu). Assumptum ergo patet in his qui dicuntur oblatis integre; illi enim se et sua offerunt religioni approbatæ, et tria vota in illa emittunt, et nihilominus professionem veram non faciunt, neque veri religiosi efficiuntur. Antecedens declaratur ex Panormitani doctrina, in c. *Ut privilegia*, de Privilegiis, prout eam refert Sylvester, verb. *Oblatus*, aliquos esse qui se tradunt religioni in servitium, vota autem non emittunt, et vocantur ab eo non plene oblatis, quia licet offerant se, non tamen sua, vel quia non se omnino et perfecte Deo consecrant; et de his nulla est difficultas, certum enim est non esse religiosos, ut supra tactum est. Alii vero sunt qui dicuntur plene se tradere religioni, et tria vota emittunt, qui nihilominus

veri religiosi non sunt, ut idem Sylvester affirmat, ex Abbate supra, et in cap. *Non est*, de Regularibus, n. 2, et c. *Cum dilectus*, de Success. ab intest., n. 2. Cum quo idem sentit Sylvester, verb. *Oblatus*. In his ergo invenitur traditio cum tribus votis absque professione; ergo non sufficiunt illa duo.

30. *Opinio Navarri.* — Hanc difficultatem attigit Navarri, consil. 49, de Regularibus, quod incipit *An sit*, et imprimis negat se legisse in aliquo classico auctore, posse esse oblatum emittentem tria vota, nec Panormitanum, quem Sylvester, citat, talium votorum meminisse, sed eum vocasse plene oblatum, qui se et sua omnia obtulit monasterio, nulla facta mentione de votis. Quam sententiam indicat etiam Covarri, in cap. *Alma*, p. 2, § 2, in fin., ubi conversum dicit esse verum religiosum, quia tria vota emittat. Ille autem, inquit, est verus religiosus, qui tria vota emittit, auctore D. Thoma 2. 2, q. 186, art. 7; sentit ergo oblatos tria vota non emittere; quod si emitterent, futuros fuisse veros religiosos, etiamsi habitum non mutarent, vel intra claustrum non viverent, aut alias cæremonias ordinis non servarent; hæc enim non sunt de substantia religiosi status. Unde inferius idem Covarri, referens Capellam Tholosanam dicentem, hos oblatos non fieri inhabiles ad matrimonium, ait, se idem sentire de quocumque oblato, qui votum castitatis non emiserit tacite vel expresse, etiamsi habitum mutaverit; indicans, si votum castitatis emittat, reddi inhabilem, atque adeo esse vere religiosum. Juxta hanc ergo doctrinam respondendum erit ad difficultatem tactam, negando posse dari oblatum emittentem tria vota in manibus praelati religionis, cui se offert, quin veram professionem faciat, verusque religiosus efficiatur.

31. *Alia opinio Navarri.* — Nihilominus Navarri, cons. 49, de Regularibus, quod incipit *An sit vere*, proponit casum in quo quidam se obtulit monasterio in manu Abbatis per hæc verba: Ego N. me dono et offero in oblatum monasterio S. Benedicti, vovendo paupertatem, castitatem et obedientiam tibi, ejus Abbati; non autem profiteor regulam ordinis, nec me obligo ad cæremonias et observantias ejus. Et postea non mutavit habitum, nec accepit regularem, præter scapularium parvum. Consultus ergo Navarrus in eo casu respondit, illum non esse verum religiosum, et consequenter ait illam oblationem non fuisse veram professionem, quia actus (ait) non excedit

intentionem operantis, l. *Non omnis*, ff. Si certum petatur, et c. ultim. de Præbend.; sed ille non habuit intentionem profitendi vere, nec se tradendi in religiosum; ergo. Minor patet ex ejus verbis, tum quia expresse dixit se tantum offerre in oblatum, qui multum differt a monacho, c. *Ut privilegia*, de Privileg., imo minus est quam conversus, c. *Ex eo*, § 1, de Elect., in 6. Tum quia dixit se non obligare ad regulam et cæremonias, quod est de ratione illius professionis. Tum quia habitum regularem non suscepit. Juxta quam resolutionem manere videtur integra difficultas tacta, quia ibi est traditio cum tribus votis sine vera professione. Vel potius hinc potest argumentum retorqueri contra Navarrum, quia in illo actu nihil videtur defuisse ad substantiam et veritatem religiosi status; ergo nec professionis. Nam intentio illa sic operantis videtur fuisse ex quadam ignorantia; nam ille deceptus videtur, putans in eo casu aliud esse oblatum quam religiosum, quæ ignorantia non obstat quominus res intenta habeat effectum, ut per se constat. Assumptum vero patet, tum quia in jure oblatum cum tribus votis nunquam distinguitur a religioso, nec dicitur esse minus quam conversus, ut ex ipso Navarro et ex dictis constat. Tum etiam quia religiosus non vovet servare regulam, nec ad hoc specialiter se obligat, nisi quatenus ad obedientiam obligatur, quam etiam ille vovit; ignoravit etiam propriam vocem, cum dixit se non profiteri regulam, si putavit aliquid speciale reservasse, quia nec alii religiosi regulam profitentur. Tum denique quia habitus non est de substantia, ut infra dicitur.

32. *Resolutio difficultatis. — Probatur. — Notandum circa hujusmodi oblatos. —* His vero non obstantibus, dicendum censeo posse inveniri oblatum cum tribus votis, qui non sit vere religiosus, neque emittat veram professionem. Quod explicatur respondendo ad difficultatem factam, quia non quæcumque traditio sufficit ad veram professionem, sed traditio in religione approbata cum voto obedientiæ secundum regulam approbatam. Unde ad veram professionem, verumque religiosum statum, non satis est vota fieri in religione approbata, sed oportet fieri in ea prout approbata est. Contingere autem potest oblationem ac votum fieri in religione aliis quidem approbata, non tamen prout approbata est, id est non ad illum vivendi modum qui approbatus est, sed ad alium voluntarium,

sen devotione privata inventum; et tunc ille modus vivendi aut conjungendi se illi religioni non magis sufficit ad professionem, quam si illa religio approbata non esset. Ita videtur accidisse in casu illo, quem Navarrus refert; tunc enim fiunt vota in religione prout approbata est, quando fiunt secundum regulam talis religionis, ita ut traditio sit ordinata ad observationem regulæ, et obedientia sit secundum regulam, et similiter paupertas et castitas. At vero in illo casu non videntur facta vota hoc modo, sed perinde ac si illa religio non haberet regulam approbatam, ut ex forma vovendi constat; et ita quoties ita factum fuerit, professio non erit vera. Unde infero (quod etiam a posteriori rem explicat) in eo casu illa vota non fuisse solemnia, nec reddidisse illam personam inhabilem ad matrimonium, aut incapacem prorsus dominii, quia in hoc genere non est votum solemnne, nisi sit annexum professioni factæ in religione approbata, juxta c. unic. de Voto, in 6; illa autem vota non fuerunt facta in religione approbata, ut approbata est, quia non fuere facta secundum regulam, ut patet ex verbis expressis voventis; ergo.

33. Atque ita satisfactum est principali difficultati; omnis enim traditio cum tribus votis factis in religione approbata sufficit ad veram professionem; intelligendum est autem formaliter quatenus approbata est, alias materialiter tantum et per accidens se haberet approbatio; ita autem fieri nihil aliud est quam fieri secundum regulam approbatam. Ita ut, licet quis non voveat directe observationem regulæ, voveat obedire secundum illam, id est, quoties secundam illam fuerit præceptus, et profiteatur observare illam, ita ut subjectus maneat correctioni religiosæ, si illam violaverit, et obligetur etiam ad deferendum habitum regularem, et similia. Non potest autem inveniri oblatio cum tribus votis hoc modo facta in religione approbata, quin vera professio sit; quod si aliqua non est professio, aliquid horum ei deficiet, ut in illo casu Navarri explicatum est.

CAPUT III.

UTRUM AD VALOREM PROFESSIONIS NECESSARIUS SIT CONSENSUS OMNINO LIBER, ET IN ÆTATE PERFECTA.

1. *Causa finalis professionis assignatur. — Dubium resolvitur. — Causa formalis quam*

sit. — Explicata professionis substantia, dicendum sequitur de causis ejus inter quas primum locum obtinet finalis, sed de illa nihil speciale dicendum occurrit; nam per se satis notum est quem finem ex se habeat, et in operante habere debeat religiosa professio; habet enim eundem quem status ipse religiosus, scilicet perfectionem charitatis et divini cultus; imo, si velimus subtiliter hæc distinguere, ipse status religionis est proximus finis professionis, sicut terminus actionis, medio autem statu habet eundem finem cum illo. An vero ex fine operantis vitiari possit professio, dicendum est posse quidem vitiari ut male fiat, non tamen ut invalida sit, quia, licet ipse habeat pravum finem in profitendo, quod proficitur et vovet bonum est. De qua re videri possunt dicta supra, lib. 1 de Voto, in genere, c. 5, nec de hac causa plura videntur necessaria. Vide Palud., in 4, d. 26, q. 3; Sylv., verb. *Religio*, 3, q. 6; Panorm., in c. *Ut clerici*, de Regul. Causa autem formalis videtur satis explicata in his quæ de traditione et votis dicta sunt; ipsa enim professio est quædam moralis forma, quæ non videtur habere aliam formalem causam præter suam substantiam. Quia vero in his actionibus moralibus modus se habet tanquam forma, ideo inferius explicando hunc modum, etiam hanc causam amplius declarabimus. Supersunt ergo causæ efficiens et materialis, quæ simul explicandæ sunt, quia in eandem personam coincidunt, quia professio est veluti actio immanens, quæ in operante manet.

2. *Causa efficiens proxima professionis qualis sit. — Ratio dubitandi. —* In præsentibus ergo capite inquirimus proximum principium efficiens validam professionem, quod est consensus operantis; de quo nonnulla potest esse ratio dubitandi, quia quod non est necessaria causa status religiosi non est necessaria causa professionis, cum ille status non nisi per professionem fiat; sed liber consensus non est necessaria causa status religiosi; ergo nec professionis. Minor probatur ex antiqua consuetudine, de qua nonnulla adduximus disputando de primo ingressu. Per illam autem donationem perseverantem per tempus sufficiens, saltem unius anni, constitui infantem verum religiosum absque proprio consensu, ex eo colligitur, quod non licebat illi ad seculum reverti, imo nec ad aliam religionem transgredi, ut colligitur ex Concilio Tolet. IV, can. 40, et refertur 20, q. 1, c. *Monachum*; et a Burchardo, lib. 8 sui Decreti, c. 6: *Mo-*

nachum (dicitur ibi) *aut paterna devotio, aut propria professio facit. quidquid horum fuerit, alligatum tenebit, proinde his ad mundum revertendi intercludimus aditum, et omnes ad seculum interdicimus regressus.* Similia refert Burch., lib. 8, c. p. 1, ex Concilio Toletano XI, c. 6, ubi explicite dicitur, si in qualibet minori ætate parentes induerint filium religionis habitu, vel in hoc consenserint, non posse filios retrocedere. Unde Isidorus, relatus a Gratiano in c. proxime sequenti: *Quicumque* (inquit) *a parentibus propriis in monasterio fuerit delegatus, noverit se ibi perpetuo mansurum, exemplo Samuelis, qui a matre oblatum in monasterio permansit.* Concilium autem Wormat., can. 5, alias 22, expresse addidit, etiam postquam ad pubertatis annos perveniunt, non posse egredi: *Quia nefas est, ait, ut oblati a parentibus Deo filiis voluntatum frenata laxentur; et infra concludit: Velint nolint, permanere cogantur.* Hæc fere refert Gratianus ex Gregorio, ad Augustinum, Anglorum Episcopum, d. 20, q. 1, c. 2; non invenitur autem in Gregorio I, sed in epist. 4 Gregorii III ad Bonifacium, Legatum Germaniæ, et in citato Concilio Wormat. Similia refert ex Concilio Tribur. Gratianus ibid., c. 6. Ex quo etiam colligi potest hos adeo fieri veros religiosos, ut fiant inhabiles ad matrimonium: nam ibi dicitur: *Uxorem si usurpaverit, dimittere compellatur.* Denique historia, quam Bernardus refert, epist. 1 ad Robertum, nepotem suum, valde notanda est pro hoc puncto: fuerat enim Robertus ille oblatum a parentibus monasterio Cluniacensi; nondum vero habitum Cluniacensem induerat, neque ei fuerat in professionem datus, sed tantum dono oblatum (ut ex sequentibus colligitur); dictus enim Robertus in seculo manens Cisterciensem habitum a Bernardo petit, qui ejus vocationem per biennium probavit, propter ejus teneram ætatem; tandem vero ipso eflagitante eum recepit, et post annum probationis ad professionem admisit; postmodum autem idem Robertus ad Cluniacenses transit eorum inductione, ibique professus est. Mota est lis, et ad Pontificem delata, qui pro Cluniacensibus sententiam tulit contra Bernardum; tantam enim vim habere voluit Pontifex parentum oblationem, ut per subsequentem professionem rescindi non potuerit; non ergo semper est necessarius proprius consensus ad statum religiosum.

3. *Assertio prima et communis. —* Nihilominus dicendum primo est, veram ac validam